

ปกิณกะวิถิมนุชย์

บทวิจารณ์หนังสือ
“สมมติเทวราช” สถาปนาคนธรรมดาสู่เทวดาที่มีลมหายใจใน
“พระราชวัง 3 แคว้น”

ภูวดล ศรีธเรศ*

ที่มา : <http://www.fotorelax.com>

* อาจารย์ สาขาการจัดการทางวัฒนธรรม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
กาฬสินธุ์

ศาสนสถาน พระบรมมหาราชวัง วังของเจ้านาย รวมถึงโบราณสถานต่างๆ ล้วนเป็นเครื่องบ่งชี้ความเรืองโรจน์ของพระราชอาณาจักรนับจากอดีตสู่ปัจจุบัน ทว่าในปัจจุบันนี้การศึกษาเกี่ยวกับพระบรมมหาราชวังและพระราชวัง รวมถึงวังของเจ้านายกลับไม่ปรากฏแพร่หลายมากนัก อาจเนื่องด้วยว่าสถานที่ดังกล่าวนี้เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ควรแก่การกราบไหว้บูชาเหตุเพราะเป็นสถานที่สถิตแห่งองค์พระประมุขของรัฐ อันเป็นที่มาของข้อจำกัดด้านข้อมูลอีกสาเหตุหนึ่ง หนังสือ “พระราชวัง 3 แคว้น” อันเป็นงานนิพนธ์ของร้อยเอกนภดล ปาละประเสริฐ ซึ่งได้ปรับปรุงมาจากวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทจึงถือเป็นงานศึกษาเกี่ยวกับพระราชวังที่น่าสนใจในจำนวนที่มีเพียงน้อยนิด ความน่าสนใจอีกประการหนึ่งของงานศึกษาชิ้นนี้ก็คือแม้ว่าผู้ศึกษามีใช้นักประวัติศาสตร์และโบราณคดีอาชีพ แต่ก็สามารถเปิดประเด็นใหม่ในการศึกษาเรื่องพระราชวังและพระบรมมหาราชวังได้อย่างกว้างขวาง อันสะท้อนให้เห็นถึงความอดสาหะในการทำงานอย่างถึงที่สุด นอกจากนั้นแล้วงานศึกษาชิ้นนี้ไม่ใช่เพียงการศึกษาในทางมรดกสถาปัตยกรรมเพียงอย่างเดียวเท่านั้นแต่ส่วนหนึ่งยังศึกษาในเรื่องของการใช้ การจัดการ และระเบียบปฏิบัติภายในพระราชวังและพระบรมมหาราชวัง รวมถึงคติเรื่องทิพยวิมานขององค์สมเด็จพระราชา ซึ่งรายละเอียดของหนังสือเล่มดังกล่าวแบ่งออกเป็น 7 บทดังรายละเอียดต่อไปนี้

บทที่ 1 วังในระบบเมืองคู่บนลุ่มน้ำเจ้าพระยา เนื้อหาในบทนี้กล่าวถึงความรุ่งเรืองของอาณาจักรบริเวณลุ่มน้ำเจ้าพระยาก่อนการสถาปนารัฐอโยธยาศรีรามเทพนครว่าแต่ละนครรัฐมีความเจริญควบคู่กันกล่าวคือ “นครรัฐสุพรรณภูมิ” เจริญคู่กับ “นครรัฐแพร่ศรีราชา” ส่วน “นครรัฐลพบุรี” เจริญคู่กับ “นครรัฐอโยธยาศรีรามเทพนคร” ดังนั้นพื้นที่ของวังในแต่ละนครรัฐจึงมีความใกล้เคียงกันทั้งคติและรูปแบบสถาปัตยกรรม

บทที่ 2 วังในยุคราชธานีกรุงศรีอยุธยา **ตอนที่ 1 สมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถถึงสมเด็จพระมหาธรรมราชา** เนื้อหาในบทนี้ประมวลลงมาที่ปรากฏการณ์การเพิ่มขึ้นของประชากรในนครรัฐอโยธยาศรีรามเทพนคร และการที่นครรัฐอโยธยาศรีรามเทพนครกลายเป็นศูนย์กลางของนครรัฐทั้งหมดในลุ่มน้ำเจ้าพระยา ดังนั้นวังในยุคราชธานีกรุงศรีอยุธยาตอนที่ 1 สมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถถึงสมเด็จพระมหาธรรมราชาจึงเป็นปฐมบทของการรวมศูนย์อำนาจมาไว้ ณ ศูนย์กลางของนครรัฐอโยธยาศรีรามเทพนคร ซึ่งก็คือวังนั่นเอง

บทที่ 3 การเมืองสมัยกรุงศรีอยุธยาระยะที่ 2 สมัยสมเด็จพระนเรศวรถึงสมัยสมเด็จพระเจ้าเอกทัศ กล่าวถึงบริบททางการเมืองในกรุงศรีอยุธยาในระยะที่ 2 โดยสังเขป ซึ่งในแต่ละรัชสมัยเต็มไปด้วยการแก่งแย่งชิงดีชิงเด่นกันทางการเมืองของกลุ่มอำนาจต่างๆ ทั้งฝ่ายเชื้อพระวงศ์และฝ่ายขุนนาง เพื่อแย่งกันครองอำนาจ ซึ่งทั้งหมดนี้ล้วนส่งผลต่อลักษณะทางกายภาพและการบริหารจัดการพระราชวังของกรุงศรีอยุธยา

บทที่ 4 วังกรุงศรีอยุธยาสมัยสมเด็จพระนเรศวรถึงสมัยสมเด็จพระเจ้าเอกทัศ กล่าวถึงประเภทและลักษณะของวังแบบต่างๆ ในสมัยกรุงศรีอยุธยาตั้งแต่สมัยสมเด็จพระนเรศวรถึงสมัยสมเด็จพระเจ้าเอกทัศ ซึ่งมีความสัมพันธ์กับบริบททางการเมือง และมีความเกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ในการป้องกันพระนครและรักษาพระราชบัลลังก์

บทที่ 5 วังสมัยธนบุรีและต้นรัตนโกสินทร์ กล่าวถึงพระราชวังตั้งแต่สมัยหลังกรุงศรีอยุธยา นั่นคือ สมัยกรุงธนบุรีและสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น โดยกล่าวในขอบเขตพระบรมมหาราชวังสมัยรัชกาลที่ 1 เท่านั้น (จุดเริ่มต้นของการสถาปนาพระบรมมหาราชวังสมัยรัตนโกสินทร์) จุดเด่นของเนื้อหาในบทนี้คือการกล่าวนำด้วยบริบททางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับการสถาปนาพระราชวังและพระบรมมหาราชวังโดยสังเขป

บทที่ 6 การบริหารจัดการและระเบียบปฏิบัติภายในวังสมัยอยุธยา เนื้อหาโดยสังเขปของบทนี้กล่าวถึง ตารางทรงงานประจำวันของพระมหากษัตริย์, ที่ทำงานของขุนนาง, การบริหารฝ่ายใน, ฝ่ายในสมัยอยุธยาที่ปรากฏ “ตำรวจหญิง” และ “ขันที” และกรมวัง

บทที่ 7 วังสมัยอยุธยา แนวคิดทฤษฎีวิมานบนโลกมนุษย์ เนื้อหาในบทสุดท้ายนี้เป็นการนำเสนอภาพของพระราชวังและพระบรมมหาราชวังว่าเป็นที่ประทับแห่งองค์สมมติเทวราช ผู้เป็นพระประมุขแห่งพระราชอาณาจักร ดังนั้นจึงเป็นการอธิบายสถาปัตยกรรมของพระราชวังและพระบรมมหาราชวังผ่านคติสมมติเทวราชไม่ว่าจะเป็น ฐานานุศักดิ์ของสถาปัตยกรรม บรรายาคาท้องพระโรงประหนึ่งเทวสภา รวมถึงเทวภาพและบรรายาคาทแห่งความศักดิ์สิทธิ์

ดังที่กล่าวในตอนต้นแล้วว่าความโดดเด่นของงานศึกษาชิ้นนี้ไม่ใช่เพียงการศึกษาในทางมรดกสถาปัตยกรรมเพียงอย่างเดียว แต่ส่วนหนึ่งยังศึกษาในเรื่องของการใช้ การจัดการ และระเบียบปฏิบัติภายในพระราชวัง รวมถึงคติเรื่องทฤษฎีวิมานขององค์สมมติเทวราช โดยเฉพาะคติทฤษฎีวิมานขององค์สมมติเทวราชซึ่งเรื่องนี้สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญ

และจุดมุ่งหมายสูงสุดของการสถาปนาพระราชวังและพระบรมมหาราชวังในสมัยกรุงศรีอยุธยา กรุงธนบุรี และกรุงรัตนโกสินทร์

กล่าวถึงคติสมมติเทวราชนั้นไทยรับเอาคตินี้มาจากเขมรมาตั้งแต่สมัยอยุธยาตอนต้น หมายถึง การสถาปนาบุคคลธรรมดาให้เป็นสมมติเทวราชหรือเทวดาในร่างมนุษย์เป็นส่วนผสมของทั้งศาสนาพราหมณ์ – ฮินดู และพุทธศาสนา ถูกแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนที่สุดในเรื่องการถวายพระนามพระมหากษัตริย์ เช่น ตามคติพราหมณ์ (คิเวท) ถือว่าพระคิเวหรือพระอิศวรแบ่งภาคลงมาเป็นกษัตริย์ ก็เอาพระนามของพระคิเวหรือพระอิศวรมาถวาย เช่น สมเด็จพระนเรศวร สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ เป็นต้น ส่วนคติพราหมณ์ (วิชฌเวท) ถือว่าพระวิชฌหรือพระนารายณ์แบ่งภาคลงมาเป็นพระมหากษัตริย์ ก็เอาพระนามของพระวิชฌหรือพระนารายณ์มาถวาย เช่น สมเด็จพระรามาธิบดี สมเด็จพระนารายณ์ เป็นต้น ในขณะที่คติทางพระพุทธศาสนาถือว่าพระมหากษัตริย์บางพระองค์คือพระโพธิสัตว์ที่จะมาตรัสรู้ในอนาคต ก็มีการเอาพระนามของพระพุทธเจ้ามาถวาย เช่น สมเด็จพระอินทราชา สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ สมเด็จพระบรมราชาหน่อพุทธางกูร เป็นต้น

เมื่อพระมหากษัตริย์คืออวตารของพระเป็นเจ้าในคติพราหมณ์ – ฮินดู และเป็นพระโพธิสัตว์ที่ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าในพระพุทธศาสนา (สมมติเทวราช) ดังนั้นสถานที่อยู่หรือที่ประทับจึงต้องแตกต่างจากบุคคลธรรมดา ดูประหนึ่งเทวสถานหรือพุทธสถานอันเข้มขลัง ซึ่งผู้เขียนได้เสนอให้เห็นปรากฏการณ์นี้อย่างชัดเจนว่า

“พระมหาปราสาทล้วนสร้างขึ้นอย่างใหญ่โต จากโครงสร้างที่ซับซ้อน การตกแต่งที่ละเอียดลออ เป็นอาคารที่วิจิตรงามตระการตา แตกต่างไปจากบ้านเรือนของชาวบ้านทั่วไปอย่างสิ้นเชิง แต่คล้ายกับเทวสถานหรือพุทธสถานอันศักดิ์สิทธิ์ เนื่องมาจากรูปแบบทางสถาปัตยกรรมที่สงวนไว้สำหรับกษัตริย์หรือใช้เป็นที่ประดิษฐานสิ่งสำคัญทางศาสนา นั้น เพราะเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์และสูงส่งเสมอ” (หน้า 250-251)

สิ่งสะท้อนคติสมมติเทวราชที่ปรากฏในงานศึกษาชิ้นนี้ที่ผู้เขียนกล่าวยืนยันชัดเจนก็คือเรื่องการออกแบบท้องพระโรงให้มีบรรยากาศของความศักดิ์สิทธิ์ (หน้า 260 – 261) ดังความที่ว่า

“การจำลองเทวสถานมาสร้างเป็นท้องพระโรงของพระราชวังดังกล่าวนี พบได้ทั่วไปในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทั้งนี้ก็เพื่อเป็นการสร้างบรรยากาศแห่งความศักดิ์สิทธิ์ เข้มขลัง และส่งเสริมพระราชอำนาจของกษัตริย์ที่ประทับอยู่บนพระราชบัลลังก์

นั่นเอง นอกจากการออกแบบภายในท้องพระโรงให้มีความศักดิ์สิทธิ์แล้ว รูปแบบการเสด็จ
ออกว่าราชการของกษัตริย์ในสมัยอยุธยา ก็จำเป็นต้องมีการสร้างเสริมให้มีความศักดิ์สิทธิ์
ด้วยเช่นกัน ซึ่งทั้งหมดล้วนส่งผลเสริมส่งต่อพระราชอำนาจของพระองค์”

อีกหนึ่งปรากฏการณ์ที่ปรากฏในงานศึกษาเรื่อง “พระราชวัง 3 แคว้น” ก็คือผู้
เขียนพยายามนำเสนอศัพท์เฉพาะทางวิชาการที่อาจจะใช้ได้กับงานศึกษาชิ้นนี้เท่านั้น โดย
เฉพาะในส่วนที่มีความเกี่ยวข้องกับคติสมมติเทวราช อาทิคำว่า “เทวภาพ” ซึ่งผู้เขียนให้
นิยามว่า **“บรรยากาศแห่งความศักดิ์สิทธิ์ และ พระราชอำนาจของกษัตริย์ที่ประดุจ
เทพเจ้า ซึ่งส่งผลให้สาธารณชนเกิดความเคารพยำเกรง”** (หน้า 263)

กล่าวถึงจุดด้อยของงานศึกษาเรื่อง “พระราชวัง 3 แคว้น” ที่ผู้เขียนให้ความสำคัญ
สำคัญน้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับเนื้อหาในส่วนอื่น ก็คือเนื้อหาและเรื่องราวที่เกี่ยวข้อง
กับพระราชวังและพระราชสำนักฝ่ายใน อันหมายถึงพื้นที่ของพระมเหสีเทวี เจ้าจอม
คุณท้าว ถิ่นแก้ว นางข้าหลวง นางกำนัล โขลน ฯลฯ ซึ่งเป็นพื้นที่ของสตรีล้วน และเป็น
เครื่องเสริมส่งพระราชอำนาจอย่างหนึ่งของพระมหากษัตริย์ในคติสมมติเทวราช
ซึ่งผู้วิจารณ์มองว่าอาจเป็นเพราะข้อจำกัดของข้อมูลและช่องทางของการเข้าถึงแหล่งข้อมูล
ดังกล่าว ทั้งนี้เพราะฝ่ายในของพระราชวังกรุงศรีอยุธยาและกรุงธนบุรีก็เหลือแต่เพียงซาก
ของโบราณสถาน และฝ่ายในของพระบรมมหาราชวังของกรุงรัตนโกสินทร์ในปัจจุบันก็ยัง
มีกฎเกณฑ์ที่เคร่งครัดว่าห้ามบุรุษล่วงเข้าไปในพื้นที่โดยเด็ดขาด (ผู้ศึกษาเป็นสุภาพบุรุษ
ร้อยเอกนพดล ปาละประเสริฐ) หากมีการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ในอนาคตจึงจำเป็นอย่าง
ยิ่งในการศึกษาเรื่องราวของฝ่ายในทั้งนี้เพื่อความงอกงามในวงวิชาการสืบไป

ปกิณกะวิถีมนุษย์

ราตรี โรตีสี่ที่วังเวียงแดนสวรรค์ของเมืองลาว

สุมาลี โพธิ์พัคฆ์*

* ประธานสโมสรนักเขียนภาคอีสาน

เมืองวังเวียง แขวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) ในวันนี้ อาจจะทำให้หลายท่านที่กลับไปเยือนตกใจ เพราะวันนี้กับ 10 ปีก่อนต่างกันลิบลับ ตกใจที่สภาพบ้านเมืองเปลี่ยนไปเยอะ โดยเฉพาะโรงแรมหรู รีสอร์ทขนาดใหญ่ ผุดขึ้นตามแนวลำน้ำของ ซึ่งเป็นลำน้ำสายหลักของเมืองธรรมชาติงามแห่งนี้ โดยเฉพาะภูเขาหินปูนที่สูงสลับซับซ้อนทอดเป็นแนวยาวอยู่ด้านทิศตะวันตกและทิศเหนือของเมือง ทำให้นักท่องเที่ยวหลายคนหลงเสน่ห์มาเยือนแล้วมาเยือนอีกแบบไม่รู้เบื่อ

และภาพเก่าเมื่อ 5-6 ปีก่อนที่มีบรรดานักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ โดยเฉพาะชาวฝรั่ง ที่ไปนอนอาบแดด กระโดดน้ำหรือดื่มกินแบบไม่มีระเบียบทุกวันนี้ก็มีให้เห็นน้อยเต็มที เพราะทางเมืองวังเวียงได้มีการจัดระเบียบ คุณสมบัติการจัดสถานกินดื่มแบบโจ่งแจ้งเกินไป เพราะเกรงอันตรายกับนักท่องเที่ยวคนอื่น รวมทั้งไม่อยากให้เมืองวังเวียงแห่งนี้กลายเป็นเมืองที่ไม่น่าเที่ยว เพราะวัตถุประสงค์หลักและจุดขายของเมืองคือธรรมชาติที่สวยงามทั้งลำน้ำของและภูเขาลำเนาถ้ำทั้งหลาย โดยเฉพาะถ้ำจิ่ง ที่ใครไปก็จะต้องไปสัมผัส หินงอกหินย้อยที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติอย่างสวยงามในถ้ำแห่งนี้

นอกจากมนต์เสน่ห์ของธรรมชาติที่สวยงามแล้ว ในย่านตัวเมืองทุกวันนี้ก็มีการจัดตกแต่งร้านเป็นร้านอาหาร ร้านกาแฟ ร้านกินดื่ม ร้านนวด ที่แม้จะไม่หรูหราแต่ก็มีเสน่ห์ เพราะส่วนใหญ่ผู้ประกอบการเป็นคนท้องถิ่น ที่เปิดบ้านตัวเองเป็นร้านกินดื่มและบางคนก็ต่อเติมบ้านเป็นเรือนพัก เป็นห้องพักเอาไว้รองรับนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะเมืองนี้มีฝรั่งและเกาหลี ญี่ปุ่น ที่ไปเที่ยวกันแบบส่วนตัวเยอะมาก รองลงมาก็เป็นพีไทยที่นิยมไปกันแบบกรุ๊ปทัวร์ที่ไปที่ก็เป็นคันธบัส

สิ่งที่ดึงดูดใจและเป็นเสน่ห์อย่างมากนอกจากธรรมชาติสวยงามและร้านกินดื่มแบบพื้นบ้านแล้ว ร้านขายผ้าโบราณ ก็ถือเป็นอีกหนึ่งสินค้าที่คนไทยชื่นชอบ โดยเฉพาะผ้าที่นำมาจำหน่ายนั้นเป็นผ้าโบราณของกลุ่มไทดำ และ ไทแดง แม้ผ้าจะเป็นผ้าเก่าแต่สนนราคานั้นแพงแทบจะซื้อกลับไม่ไหว เพราะราคาถูกตั้งเอาไว้ที่ประมาณ 3,000 บาทชิ้น และบางผืนที่ใส่ไว้ในตู้ราคาเป็นหมื่น

โดยจากการสอบถามคนขายผ้าบอกว่าไปเหมามาจากคนลาวที่เป็นชนเผ่าซึ่งมีฝีมือในการปักผ้าและทอผ้าลายโบราณ พอซื้อเหมามาแล้วก็มาจัดวางเพื่อจำหน่ายโดยนักท่องเที่ยวกลุ่มที่นิยมซื้อผ้าโบราณจะมีคนไทย และคนญี่ปุ่น ที่เห็นลวดลายแล้วเรียกว่าน้ำลายไหล โดยเฉพาะผ้าถุงที่มีลักษณะพิเศษเป็นผืนเล็ก ๆ กว้างแค่ศอกกว่าและยาว

ประมาณ 2 ศอก ซึ่งสาเหตุที่เป็นผืนเล็กและแคบเนื่องจากการทอที่ทออยากทำให้คนทอส่วนใหญ่ทอใส่แค่พอดิตัวเองเท่านั้น ซึ่งราคาซื้อขายผ้าถุงโบราณแบบนี้ก็จะตกประมาณ ผืนละ 3,000 บาทเลยทีเดียว

นอกจากผ้าโบราณที่เรียกเงินจากกระเป๋านักท่องเที่ยวไปแล้ว ในย่านกลางเมือง สิ่งแปลกใหม่ที่อาจจะเพิ่งมีให้เห็นไม่นานนัก นั่นคือร้านขายโรตี่ เรียกได้ว่าเป็นย่านโรตี่หรือถนนสายโรตี่ก็ว่าได้ เมืองไทยอาจจะมีย่านขายเสื้อผ้าว่างเป็นดับ แต่ที่วังเวียงร้านขายโรตี่รถเข็นได้รับความสนใจมากจากนักท่องเที่ยวมาก ทำให้ถนนสายหลักกลางเมืองเป็นถนนสายโรตี่ที่มีลูกค้าใช้บริการอย่างไม่ขาดสาย “ขายมาได้กว่า 10 ปีแล้ว แรกๆ มีขายไม่เยอะ ขายอยู่ 2-3 ร้านแต่พอเห็นว่าขายดีก็เลยมีคนมาขายเยอะ ตอนนี้มีอยู่ในถนนเส้นหลักๆของวังเวียงประมาณ 50 ร้าน ซึ่งขายดีเพราะนักท่องเที่ยวจะชอบกิน โดยจะเริ่มขายตั้งแต่ 18.30 - 24.00 น. นักท่องเที่ยวพอไปดื่มกินเสร็จแล้วก็จะมากินโรตี่ก่อนจะเข้าที่พัก ลูกค้าก็จะมีทั้ง เกาหลี ญี่ปุ่น ไทย ลาว และฝรั่ง เรียกว่าทุกคนชอบกินโรตี่หมดแต่มาคนละเวลาเท่านั้นเอง” แอด สอภาพมีไชย วัย 40 ปีแม่ค้าขายโรตี่เจ้าดัง ซึ่งว่างจำหน่ายอยู่หน้าโรงแรมรุ่งนคร และหน้าเฮือนพักแก่นวิว เล่าให้ฟัง ในขณะที่มือเธอก็เป็นระยะกับการทำโรตี่ขายจนแทบจะไม่ได้พัก เพราะร้านเธอถูกการันตีว่าอร่อย สะอาด ไม่แพ้ร้านเพื่อนๆ เจ้าอื่นเลยทีเดียว

เธอยังบอกอีกว่า เมนูยอดฮิตที่คนชอบสั่งมากที่สุดคือเมนูโรตี่กล้วย ซึ่งกล้วยไม่ใช่กล้วยน้ำว้าแต่เป็นกล้วยไข่ลูกเล็กๆ ที่พอเอามาทำโรตี่แล้วจะนิ่มและหวานอมเปรี้ยว นักท่องเที่ยวเลยนิยมรับประทานกัน โดยราคาจำหน่ายทุกร้านขายราคาเดียวกันคือแผ่นละ 40 บาท และหากขนาดใหญ่ขึ้นมาก็จะขายแผ่นละ 80 บาท โดยหากใครขายเกินราคาก็แจ้งตำรวจให้จับได้ “แต่ก่อนนี้ทำไม่เป็น เลยไปเรียนกับคนอื่นเดียในการทำ แป้น แป้ง ส่วนหน้าโรตี่ต่างๆก็มาปรับปรุงและทำเอง ซึ่งก็เป็นที่ชื่นชอบมาก โดยมีกว่า 40 หน้าแล้ว แต่ลูกค้าสั่ง ส่วนเมนูที่ติดเอาไว้หน้าร้านก็จะเป็นภาษาอังกฤษทั้งหมด เพราะทุกคนอ่านได้หมด คนไทยก็อ่านได้ คนลาวก็อ่านได้ ทำให้ลูกค้าจึงมีทุกเชื้อชาติเลยทีเดียว โดยเฉพาะช่วงฤดูหนาวขายดีเป็นพิเศษเพราะอากาศเย็นหากกินโรตี่ก็จะอร่อยอุ่นทำให้นักท่องเที่ยวชอบมาก” แอด แม่ค้าโรตี่บอก

แม้วังเวียงจะมีร้านค้าขายที่หลากหลาย และแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงาม แต่เมืองวังเวียงในวันนี้ การจัดการด้านสาธารณสุขก็นั้น ดูเหมือนจัดการไม่ทันกับความเจริญและ

การลงทุนของนักลงทุน ทำให้แหล่งสาธารณูปโภค และการจัดการเรื่องถนนหนทางจึงยังไม่ดีมากนัก ทำให้ยังเห็นภาพถนนเป็นหลุมเป็นบ่อและน้ำขังเจิ่งนอง โดยเฉพาะฝนที่ยังพายุกระจายเต็มพื้นที่ไปหมด เพราะรถที่มากขึ้น แต่ถนนยังเป็นถนนดินและถนนราดยางที่ยังไม่แล้วเสร็จบางช่วง

แต่อย่างไรก็ตาม นั่นคงไม่ใช่ปัญหาสำหรับนักท่องเที่ยวที่หวังไปดื่มด่ำกับบรรยากาศ เพราะเมืองแห่งนี้ได้ชื่ออยู่แล้วว่าเป็น”วังเวียง แดนสวรรค์ของเมืองลาว”หากมีโอกาสก็ลองไปเยี่ยมชมกัน รับรองจะติดใจ ไม่ใช่แค่โรตี แต่ที่เมืองนี้มีอีกหลายอย่างรอให้นักท่องเที่ยวไปสัมผัสอยู่